

En europeisk agenda för integration av tredjelsmedborgare

Sammanfattning

Utskottet granskar i detta utlåtande kommissionens meddelande *Europeisk agenda för integration av tredjelsmedborgare*, KOM(2011) 455 slutlig, i enlighet med bestämmelserna i riksdagsordningen 10 kap. 5 §.

Kommissionens syfte med meddelandet, som antogs den 20 juli 2011, är att bidra till debatten om hur EU kan stödja medlemsstaterna i integrationsarbetet genom att dra lärdomar från erfarenheter från hela EU. Fokus i meddelandet är att stärka migranternas delaktighet i samhället, utöka insatser på lokal nivå och att involvera ursprungsländerna i integrationsarbetet. Meddelandet ger en överblick över de utmaningar EU står inför och innehåller rekommendationer och förslag på insatser och åtgärder som olika aktörer kan vidta för att främja integrationen.

Utskottet ser kommissionens meddelande som i huvudsak positivt. Tankegångarna och sättet att angripa integrationsfrågorna på ligger enligt utskottets bedömning relativt nära hur integrationsarbetet bedrivs i Sverige. Utskottet understryker vikten av öppenhet och tolerans i det europeiska samarbetet och att migranternas mänskliga rättigheter värnas. Utskottet framhåller att EU behöver migration för att mildra effekterna av den demografiska utvecklingen och öka den globala konkurrenskraften. Ökad arbetskraftsinvandring utgör ett positivt bidrag i detta avseende, liksom en snabb etablering på arbetsmarknaden av både kvinnor och män. Utskottet framför också att det är viktigt att integrationspolitiken genomsyrar även andra politiska områden, exempelvis utbildningspolitiken.

I ärendet finns två motivreservationer av Sverigedemokraterna respektive Vänsterpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Meddelandets huvudsakliga innehåll	4
Behandling i EU:s institutioner	8
Utskottets granskning	9
Integration på arbetsmarknaden	10
Integration av kvinnor och män	11
Övriga frågor	11
Sammanfattning	12
Reservationer	13
1. Europeisk agenda för integration av tredjelandsmedborgare – motiveringen (SD)	13
2. Europeisk agenda för integration av tredjelandsmedborgare – motiveringen (V)	14
<i>Bilaga</i>	
Behandlat förslag	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Europeisk agenda för integration av tredjelandsmedborgare

Riksdagen lägger utlåtande 2011/12:AU7 till handlingarna.

Reservation 1 (SD) – motiveringen

Reservation 2 (V) – motiveringen

Stockholm den 23 februari 2012

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Tomas Tobé

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Tobé (M), Ylva Johansson (S), Maria Plass (M), Raimo Pärssinen (S), Katarina Brännström (M), Gustav Nilsson (M), Patrik Björck (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S), Hanif Bali (M), Mehmet Kaplan (MP), Sven-Olof Sällström (SD), Ismail Kamil (FP), Abir Al-Sahlani (C), Penilla Gunther (KD), Christina Høj Larsen (V) och Lars Mejern Larsson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Kommissionen presenterade den 20 juli 2011 meddelandet *Europeisk agenda för integration av tredjelandsmedborgare*, KOM(2011) 455 slutlig. Till meddelandet finns bifogat ett underlagsdokument, *Commission staff working paper EU initiatives supporting the integration of third-country nationals*, SEC(2011) 957 final.

Talmannen beslutade efter samråd med gruppledarna den 29 september 2011 att meddelandet skulle granskas enligt bestämmelserna i 10 kap. 5 § riksdagsordningen (RO). Arbetsmarknadsutskottet är ansvarigt utskott vid granskningen.

Regeringen överlämnade den 31 augusti 2011 faktapromemoria 2010/11: FPM146 om meddelandet.

Arbetsmarknadsutskottet har vid två tillfällen överlagt med regeringen i frågor med anknytning till meddelandet enligt bestämmelserna i 10 kap. 2 § RO. Vid överläggningen med regeringen genom statsrådet Ullenhag den 13 oktober 2011 konstaterades att det fanns stöd i utskottet för den ståndpunkt som regeringen redovisat. Företrädaren för Sverigedemokraterna och företrädaren för Vänsterpartiet anmälde var sin avvikande mening. Den 29 november 2011 hölls överläggning med regeringen genom statsrådet Ullenhag om den svenska ståndpunkten gällande de rådsslutsatser om meddelandet som skulle antas vid det möte i Rådet för rättsliga och inrikes frågor (RIF-rådet) som hölls den 13–14 december 2011. Vid överläggningen konstaterades att det fanns stöd i utskottet för den ståndpunkt som regeringen redovisat. Företrädaren för Sverigedemokraterna anmälde en avvikande mening.

Meddelandets huvudsakliga innehåll

Den förnyade europeiska agendan för integration av tredjelandsmedborgare är, enligt vad kommissionen framför, ett bidrag till debatten om hur vi bättre ska förstå och stödja integrationen. Meddelandet belyser vad kommissionen ser som de mest angelägna gemensamma europeiska integrationsproblemen. Det innehåller förslag till rekommendationer och åtgärdsområden. Tillsammans med det åtföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar ger det en översikt över EU-initiativ till stöd för integrationen av tredjelandsmedborgare.

Kommissionen konstaterar bl.a. att Europa i hög grad påverkas av demografiska förändringar, t.ex. en åldrande befolkning, längre medellivslängd och en minskande befolkning i arbetsför ålder. Den lagliga migrationen kan påverka dessa fenomen, samtidigt som man maximalt utnyttjar den

arbetskraft och de kunskaper som redan finns inom EU och därigenom förbättrar produktiviteten i EU:s ekonomi. EU måste enligt kommissionens bedömning hitta ett sätt att hantera sina mångskiftande och mångkulturella samhällen genom att bättre integrera sina migranter, om de fulla fördelarna med migrationen ska ge maximal effekt.

Kommissionen menar att den potential som finns i migration för att bygga en konkurrenskraftig och hållbar ekonomi erkänns fullt ut i Europa 2020-strategin och i Stockholmsprogrammet, och i båda dokumenten fastställs som ett tydligt politiskt mål en äkta integration av lagliga migranter, med utgångspunkt i respekten för och främjandet av mänskliga rättigheter. Kommissionen konstaterar att alla de åtgärder som man lade fram 2005 i *En gemensam agenda för integration* har slutförts. Men den sociala, ekonomiska och politiska situationen har förändrats och alla integrationsåtgärder nådde inte de uppsatta målen. Nu finns en tydlig grund för samordnade insatser i och med att en ny bestämmelse införts i fördraget om EU-stöd för att främja integrationen av lagligen bosatta tredjelandsmedborgare (artikel 79.4 i EUF-fördraget), men utan harmoniserande åtgärder.

Med hänvisning till det medföljande arbetsdokumentet pekar kommissionen ut några akuta problem:

- den låga sysselsättningsnivån bland migranter, särskilt bland kvinnorna,
- stigande arbetslöshet och att många är överkvalificerade,
- ökad risk för social utestängning,
- skillnader i utbildningsnivå, och
- allmänhetens oro över migranternas bristande integration.

Kommissionen framhåller att EU kan bidra till att styra och vägleda medlemsstaternas insatser via olika instrument, men den europeiska agendan för integration kan inte genomföras enbart med hjälp av EU-instrument. Integration är en dynamisk långsiktig process som kräver insatser från ett brett spektrum av aktörer på olika politikområden och på olika nivåer. Därför riktas rekommendationerna i meddelandet till alla aktörer som är inblandade i integrationsprocessen.

Integration genom deltagande

Integrationen börjar, enligt kommissionens mening, på gräsrotsnivå och integrationspolitiken bör alltså utformas utifrån ett nedifrån- och upp-perspektiv, nära den lokala nivån. Integration handlar också om åtagande från det mottagande samhället att ta emot migranterna, respektera deras rättigheter och deras kultur och informera dem om deras skyldigheter. Samtidigt måste migranterna vara villiga att integreras och respektera de regler och värderingar som finns i det samhälle där de lever.

Därför anser kommissionen att medlemsstaterna bör

- se till att det erbjuds språkkurser som svarar mot migranternas olika behov under integrationsprocessen,

- anordna introduktionsprogram för nyanlända migranter, inklusive språkurser och samhällsorienterande kurser; programmen bör möta invandrar kvinnornas särskilda behov för att främja deras deltagande på arbetsmarknaden och stärka deras ekonomiska oberoende,
- vidta åtgärder för att bedöma den enskildes behov och validera kvalifikationer och yrkeserfarenhet,
- öka migranternas arbetsmarknadsdeltagande genom en aktiv arbetsmarknadspolitik,
- ge lärare och skolledare kompetens att hantera mångfald; rekrytera lärare med invandrarbakgrund och öka invandrabarnens deltagande i förskolan,
- se till att utsatta invandrargruppers särskilda behov ges särskild uppmärksamhet,
- garantera åtgärder för att praktiskt genomföra principen om likabehandling av personer och förebygga såväl institutionell diskriminering som vardagsdiskriminering från allmänheten och
- garantera att hinder för migranternas deltagande i politiken undanröjs.

Kommissionen anser själv att den bör

- anordna utbyte av praxis och politksamordning inom sysselsättning, utbildning och socialpolitik,
- se till att EU:s befintliga ekonomiska instrument används på ett bättre sätt för att stödja migranternas deltagande och
- garantera ett fullständigt och korrekt genomförande av befintliga direktiv om icke-diskriminering och om laglig migration.

Fler åtgärder på lokal nivå

Kommissionen anser att integrationspolitik bör utformas och genomföras med aktivt deltagande av lokala myndigheter. Lokala myndigheter har ansvaret för en rad olika tjänster och verksamheter och spelar en viktig roll för att skapa interaktion mellan migranter och mottagarsamhället.

I detta sammanhang anser kommissionen att medlemsstaterna bör garantera övergripande integrationsstrategier som utformas och genomförs med aktivt deltagande av lokala och regionala aktörer och med ett nedifrån- och upp-perspektiv.

Aktörer på alla nivåer bör stödja "territoriella pakter", som fungerar som en ram för samarbetet mellan berörda aktörer på olika nivåer och som bör tas fram inför utformandet och genomförandet av en integrationspolitik.

Kommissionen bör stödja lokala och regionala aktörers deltagande i utformningen av integrationspolitiken inom ramen för EU-program, i form av ett strategiskt partnerskap med Regionkommittén och europeiska nätverk av städer och regioner. Den bör också stödja en ökad samordning av programplaneringen av EU:s befintliga finansieringsinstrument, genom att inrikta dem på lokala åtgärder. Detta bör göras genom att man använder

sig av Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare, Europeiska flyktingfonden, Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Ursprungsländernas medverkan

Ursprungsländerna kan stödja integrationsprocessen på tre sätt:

- förbereda integrationen redan innan migranterna lämnar landet,
- stödja migranterna när de befinner sig i EU, t.ex. via ambassaderna och
- förbereda migranternas tillfälliga eller definitiva återflytt med de erfarenheter och den kunskap de förvärvat.

Medlemsstaterna och ursprungsländerna bör enligt kommissionens mening garantera att stöd till migranter före avresan från ursprungslandet ingår i ramarna för dialog och samarbete mellan EU och partnerländer. Bättre rutiner för erkännande av migranternas kvalifikationer och kompetens är avgörande i detta sammanhang.

Vägen framåt

Kommissionen framhåller att det är ytterst viktigt att hantera integrationen väl för att vi ska få ut den fulla potential som finns i den – både för migranterna själva och för EU. En ändamålsenlig integrationspolitik är grundläggande för att förena ekonomisk tillväxt med social sammanhållning och för att hantera det allt brokigare europeiska samhället.

Kommissionen menar i detta sammanhang att den bör stödja

- ytterligare användning och samordning av europeiska plattformar för samråd och kunskapsutbyte (däribland nationella kontaktpunkter för integration, det europeiska integrationsforumet och den europeiska webbplatsen om integration) så att de på ett bättre sätt kan bidra till beslutsprocessen samt övervakningen och samordningen av politiken,
- ytterligare arbete med en flexibel verktygslåda, som bl.a. innehåller s.k. europeiska moduler, för att stödja politik och praxis på nationell och lokal nivå; den ska inom ramen för en strategisk allians med Regionkommittén tillämpas av nationella, regionala och lokala myndigheter och av det civila samhället,
- utvecklandet av gemensamma europeiska ”indikatorer” för sysselsättning, utbildning, social delaktighet och aktivt medborgarskap som kommer att vara till hjälp vid tillsynen över integrationspolitikens resultat och som bör ligga till grund för en systematisk uppföljning.

Behandling i EU:s institutioner

RIF-rådet antog på sitt möte den 13–14 december 2011 slutsatser om integration med utgångspunkt i bl.a. kommissionens meddelande. Rådet slog fast ett antal huvudprinciper som man ansåg borde vägleda framtida åtgärder, exempelvis:

- att integrationspolitiken är nationell, men kan få stimulans och stöd från EU-nivån,
- att integrationspolitik i möjligaste mån bör genomföras med aktivt deltagande av lokala och regionala myndigheter,
- att integration är ett gemensamt ansvar för det mottagande samhället och migranten, vilka båda har rättigheter och skyldigheter i förhållande till varandra,
- att integrationspolitik bör bygga på medlemsstaternas och enskilda migranternas behov snarare än på särskilda anledningar till migration och ta hänsyn till såväl kvinnors som mäns situation,
- att integrationspolitiken bör stödjas av åtgärder för att bekämpa diskriminering och socialt utanförskap och
- att finansiellt stöd från EU bör garanteras i form av skräddarsydda finansiella instrument.

Rådet uppmanade kommissionen att med stöd av medlemsstaterna utforma en icke-bindande samordningsmekanism för kunskapsutbyte och överväga att utveckla ett tillsynssystem för integrationspolitikens resultat med hjälp av gemensamma indikatorer. Kommissionen och medlemsstaterna uppmanades också bl.a. att undersöka möjligheterna till samarbete med ursprungsländerna för att stödja integrationsprocessen och att säkerställa adekvat finansiering av integrationsåtgärder på europeisk nivå i nästa budgetram.

I *Europaparlamentet* har det ansvariga LIBE-utskottet enligt underhandsinformation inte planerat att ta något initiativ med anledning av meddelandet.

Utskottets granskning

Vissa kompletterande uppgifter

Utskottet har mottagit information i ärendet dels i form av den fakta-PM (2010/11:FPM146) som regeringen lämnat om meddelandet, dels genom de två överläggningar som utskottet hållit med regeringen om meddelandet.

Utskottets ställningstagande

Integrationen av människor från andra länder i de europeiska samhällena kan fungera som en drivkraft för ekonomisk utveckling och social sammanhållning där migranterna kan bidra till tillväxt och kulturell mångfald. Den svenska integrationspolitikens mål är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla, oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Detta mål ska främst uppnås genom generella insatser som når ut till hela befolkningen, oavsett födelseland eller etnisk bakgrund. De generella insatserna ska kompletteras med riktade åtgärder för att stödja och underlätta nyanländas etablering under de första åren i Sverige. I fokus står en snabb individuell etablering på arbetsmarknaden. Enligt utskottets uppfattning är utdragna etableringsperioder destruktiva och passiviserande och riskerar att leda till att nyanlända fastnar i att vara beroende av bidrag. Det råder stor samsyn mellan forskare och praktiker om vikten av att insatser sätts in tidigt och med en tydlig arbetsmarknadsinriktning för att situationen ska förbättras.

Kommissionens meddelande *Europeisk agenda för integration av tredjelandsmedborgare* handlar om att främja integrationsarbete genom att öka migranters delaktighet i samhället genom att stärka språkundervisningen, anordna introduktionsprogram för nyanlända och föra en aktiv arbetsmarknadspolitik för att öka sysselsättningen bland migranter.

Utskottet anser liksom kommissionen att det kan vara en god idé att utbyta erfarenheter eftersom såväl möjligheter som problem med integration är gemensamma för många av medlemsstaterna. Utskottet vill samtidigt tydligt understryka att integration är och bör vara en nationell kompetens. Förutsättningarna skiljer sig åt mellan medlemsstaterna. Utskottet delar också kommissionens inställning att integration bör uppnås med ett aktivt deltagande av lokala myndigheter. Europeiska insatser på integrationsområdet – främst informationsutbyte, utvecklande av gemensamma indikatorer och viss programverksamhet – bör endast fungera som komplement till den nationella politiken.

Fördomar och generaliseringar håller människor tillbaka och motverkar integration. Utskottet anser att de mottagande samhällena i stället bör anlägga ett individperspektiv och utgå från att migranter är personer som

vill bygga sig ett bra nytt liv och göra rätt för sig. Generaliseringar skapar utrymme för diskriminering. För att den ska fungera måste integrationen därför få stöd av en tydlig diskrimineringslagstiftning.

Integration på arbetsmarknaden

Att nyanlända kan etablera sig på arbetsmarknaden är inte bara av avgörande betydelse för honom eller henne utan också av stor vikt för det mottagande samhället. Som framgår av arbetsdokumentet (SEC(2011) 957) har migranternas bidrag till EU:s ekonomier varit betydande. Under perioden 2000–2005 svarade migranter från länder utanför unionen för 21 procent av BNP-tillväxten i EU15 och under perioden 2000–2007 för mer än en fjärdedel av sysselsättningsökningen och.

Ett stort problem är emellertid att många nyanlända möter betydande svårigheter att komma in på den svenska och europeiska arbetsmarknaden. Migranter har färre ingångar till arbete än EU-medborgare och när de söker arbete möter de oftare kulturella och språkrelaterade hinder. Den genomsnittliga sysselsättningsnivån 2009 för människor mellan 20 och 64 år födda utanför EU var 6,7 procentenheter lägre än för personer födda inom EU, enligt vad som redovisas i kommissionens arbetsdokument. Oroande är att skillnaden har ökat snabbt under krisen; den var 4,7 procentenheter 2008. Sett till medborgarskap var skillnaden 2009 än större. För tredjelandsmedborgare i samma åldersspann var sysselsättningsgraden 11,4 procentenheter lägre än för EU-medborgare. Denna skillnad var än mer uttalad i fråga om kvinnor mellan 20 och 64 år: sysselsättningsgraden för kvinnor med EU-medborgarskap var 63 procent medan motsvarande siffra för kvinnor med medborgarskap i länder utanför unionen var 49,7 procent.

Eftersom ett deltagande på arbetsmarknaden är ett av de bästa och mest konkreta sätten att integreras i samhället på instämmer utskottet i kommissionens bedömning att ansträngningarna för att minska dessa skillnader måste inriktas på alla typer av migranter: arbetskraftsmigranter, migranter som kommer till EU för att återförenas med sin familj och migranter som har beviljats internationellt skydd.

Sverige och hela Europa upplever påtagliga demografiska förändringar, som framför allt innebär ökad livslängd, hög migration och ett ökat antal arbetstagare över 60 år. Sveriges befolkning växer på grund av ökat barnafödande och ökad invandring. Antalet personer i förvärvsaktiv ålder ökar, men deras andel av den totala befolkningen minskar eftersom antalet personer som är äldre än 64 år ökar ännu snabbare.

Detta innebär att försörjningskvoten kan antas öka om inte sysselsättningsgraden bland personer i förvärvsarbetande ålder höjs. En framgångsrik integration av migranter från länder utanför unionen på de europeiska arbetsmarknaderna kan komma att bli ett viktigt komplement till andra åtgärder för att klara den demografiska utmaningen att hålla nere försörjningskvoten och därigenom värna de europeiska välfärdssystemen.

Integration av kvinnor och män

Som kommissionen framhåller kan det finnas behov av särskilda åtgärder för att effektivt främja invandrarkvinnors inträde på arbetsmarknaden och stärka deras ekonomiska oberoende. Utskottet vill i detta sammanhang lyfta fram hur ersättningen till nyanlända i den nya svenska etableringslagstiftningen från 2010 konstruerats. Utgångspunkten för reformen av ersättningen var att den skulle utformas på ett sätt som stimulerade arbetskraftsdeltagande av både kvinnor och män.

Av statistik över nyanländas arbetsmarknadsetablering under åren som föregick den nya lagstiftningen framgick det att kvinnor generellt sett etablerade sig långsammare på arbetsmarknaden än män i Sverige. Redan efter ett år i landet var skillnaden stor, och efter tre år var vanligtvis bara en hälften så stor andel av kvinnorna sysselsatta. Skillnaderna i sysselsättning hade också ökat. Av dem som kom 2004 hade t.ex. 41,7 procent av männen arbete efter tre år jämfört med 17,5 procent av kvinnorna. Motsvarande skillnad mellan män och kvinnor fanns även när det gäller andelen som tjänade minst ett basbelopp per år.

Den nya ersättningen är konstruerad så att den bl.a. är lika för alla och inte påverkas av hushållets samlade inkomst. Det innebär att det blir lönsamt såväl för individerna som för hushållet att både kvinnor och män deltar i insatser för att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden. För att ytterligare stimulera arbetsmarknadsinträde för invandrade kvinnor och män medger ersättningens konstruktion också att deltagarna kan behålla en inkomst från förvärsarbete som de skaffat sig utanför etableringsplanen upp till ett visst fribelopp.

Även utformningen av andra samhällsinstitutioner är naturligtvis av stor betydelse för att framgångsrikt integrera såväl nyanlända kvinnor som män på arbetsmarknaden. Dit hör en väl utbyggd barn- och äldreomsorg, ett skattesystem som främjar arbete för alla i arbetsför ålder i ett hushåll och en språkundervisning av hög kvalitet som är arbetsmarknadsinriktad och möjlig att förena med deltagande på arbetsmarknaden.

Övriga frågor

Utskottet välkomnar också de rekommendationer som finns i meddelandet om att stärka det europeiska informations- och erfarenhetsutbytet när det gäller integration. Det är centralt att samarbeta och utbyta kunskap inom Europa och det är viktigt för en framgångsrik integration. Sverige har varit drivande när det gäller att utveckla gemensamma indikatorer för att följa upp integrationspolitikens resultat. Att systematiskt och regelbundet samla in data skapar förutsättningar för förbättringar i alla medlemsstater. Utskottet vill också understryka att det är viktigt att ett jämställdhetsperspektiv genomsyrar såväl de olika medlemsstaternas respektive integrationspolitik som de utvärderingar och uppföljningar som görs på EU-nivå. Som tidigare nämnts har kvinnor och män ofta olika förutsättningar när det gäller integration, inte minst i fråga om sysselsättning.

Meddelandet betonar även behovet av lokala insatser och av att tidigt involvera ursprungsländerna i integrationsprocessen. Det kan handla om förberedande insatser före migrantens avresa, t.ex. information om mottagarlandets visumkrav och hjälp med validering. När det gäller ursprungsländernas roll i integrationsarbetet anser utskottet att meddelandet hade kunnat vara mera framåtblickande. Det hade varit välkommet om kommissionen presenterat konkreta rekommendationer om hur en framgångsrik integrationspolitik skulle kunna bidra till bättre förutsättningar t.ex. för cirkulär migration och för migrationens positiva utvecklingseffekter i ursprungsländerna.

Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare är ett viktigt verktyg för EU-samarbetet på området. Enligt kommissionens förslag till budget för den nya budgetcykeln kommer fonden i nästa programperiod att uppgå i den s.k. Asyl- och migrationsfonden.

När det gäller framtida budgetmedel till integration från europeisk nivå ställer sig utskottet bakom den svenska regeringens ståndpunkt, som bl.a. innebär att målgruppen för integrationsinsatser inför nästa programperiod bör breddas till att omfatta alla tredjelandsmedborgare oavsett migrationsbakgrund, och att det administrativa regelverket bör förenklas för både sökande och ansvariga myndigheter.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis ser utskottet kommissionens meddelande som i huvudsak positivt. Tankegångarna och sättet att angripa integrationsfrågorna på ligger relativt nära hur integrationsarbetet bedrivs i Sverige. Utskottet vill understryka vikten av öppenhet och tolerans i det europeiska samarbetet och att migranters mänskliga rättigheter värnas. Utskottet vill också framhålla att EU behöver migration för att mildra effekterna av den demografiska utvecklingen och öka den globala konkurrenskraften. Utskottets inställning är att ökad arbetskraftsinvandring utgör ett positivt bidrag i detta avseende, liksom en snabb etablering på arbetsmarknaden av både kvinnor och män. Det är viktigt att integrationspolitiken genomsyrar även andra politiska områden, exempelvis är en fungerande utbildningspolitik en förutsättning för integration.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Europeisk agenda för integration av tredjelandsmedborgare – motiveringen (SD)

av Sven-Olof Sällström (SD).

Ställningstagande

Sverigedemokraterna anser att samtliga punkter som tas upp i kommissionens integrationsagenda rör saker som nationerna själva måste få bestämma över utifrån sina egna förutsättningar. Jag vill inte att kommissionens meddelande tas till intäkt för att skapa fler instegsjobb och höjda sfi-bonusar i Sverige. När det gäller mottagarländernas ansvar för migranternas tillgång till bl.a. arbete, sjukvård och skola saknar jag en distinktion mellan legal och illegal migration.

Sverigedemokraterna motsätter sig även att kommissionen vill ösa pengar ur EU-fonderna för att lösa problem som nationerna själva kan lösa. Sverige är nettoinbetalare till EU och det är inte särskilt sannolikt att en proportionerlig andel ur fonderna kommer att tilldelas Sverige. Jag ställer mig också mycket frågande till vad regeringen och utskottsmajoriteten avser med att man vill utöka målgruppen som ska kunna få medel ur den s.k. integrationsfonden. Det ligger nära till hands att tolka det som att man önskar att fler illegala invandrare ska se Schengen som en ekonomisk frizon och öka den ”pull factor” som redan finns. Sverigedemokraterna motsätter sig att pengar läggs på personer som olagligen uppehåller sig i det område som omfattas av Schengenavtalet.

Jag anser att det kan finnas vinster med utbyte av ”bästa praxis” mellan suveräna stater, men över lag anser jag inte att kommissionen bör ges rätt att tvinga medlemsstaterna att föra viss statistik eller påtvinga dem kommissionens uppfattning om vad som är god praxis. Integrations- och sysselsättningspolitik ska förbli frågor för de nationella parlamenten, utan pekpinna från kommissionen.

Slutligen noterar jag att kommissionen skriver i meddelandet att det *krävs* att också migranterna själva ska ta ansvar för sin integration, medan det inte finns någon motsvarande formulering i utskottsmajoritetens ställningstagande. Frågan måste ställas om utskottsmajoriteten anser att migranter inte själva har något ansvar för sin integration.

Med hänvisning till vad jag ovan anfört anser jag, liksom majoriteten, att utlåtandet kan läggas till handlingarna.

2. Europeisk agenda för integration av tredjelandsmedborgare – motiveringen (V)

av Christina Høj Larsen (V).

Ställningstagande

Vänsterpartiet är starkt kritiskt till EU:s flyktingpolitik eftersom den är uppenbart inhuman och mycket restriktiv. Ett system med minimiregler riskerar att innebära en "harmonisering" nedåt i riktning mot den lägsta tillåtna och därmed sämsta nivån på rättssäkerhet. Harmoniseringen av flyktingpolitiken har i praktiken stoppat alla lagliga vägar till Europa och förvägrar i dag människor rätten att söka asyl. Det innebär att människor i stället tvingas i händerna på människosmugglare och till att riskera livet för att försöka ta sig in i EU. Den restriktivitet och den militarisering som hittills karakteriserat asyl- och invandringspolitiken riskerar att eskalera ytterligare.

Mot denna bakgrund har Vänsterpartiet avvisat Stockholmsprogrammet, som antogs under det svenska ordförandeskapet. Detta är ytterligare ett steg i den politik som gör det svårare för asylsökande och flyktingar att få sin konventionsstadgade rätt att söka asyl och få skydd undan förföljelse tillgodosedd i EU. Enligt min mening bör medlemsstaterna gemensamt verka för att förbättra rättsskyddet i befintliga direktiv snarare än att skapa ett gemensamt harmoniserat asylsystem. Vidare krävs en rad andra åtgärder för att skapa ökad solidaritet på asylområdet för att lägga grund för en agenda för integration av tredjelandsmedborgare.

Jag vill betona vikten av att det inte får ske en sammanblandning av rätten till asyl – som är en grundläggande mänsklig rättighet – och arbetskraftsinvandring. Det europeiska systemet för arbetskraftsinvandring lämnar inte några garantier om att löner och villkor på arbetsmarknaden i medlemsstaterna kommer att vara desamma för invandrad som för inhemsk arbetskraft. Att EU skapat en gräddfil för högutbildad arbetskraft från länder utanför Europa är principiellt mycket problematiskt och innebär också att ursprungsländerna utsätts för en mycket stor risk för s.k. braindrain. Gemensamma regler för arbetskraftsinvandring är inte heller någon lösning för alla de människor som tvingas fly sina hemländer och som förvägras rätten att söka asyl genom den restriktiva gemensamma flyktingpolitiken inom EU. I stället måste legala vägar skapas för människor att söka asyl inom EU, samtidigt som ett rättvist nationellt system för utomeuropeisk arbetskraftsinvandring som kan garantera rättvisa löner och arbetsvillkor utformas.

Vidare är det viktigt att understryka att det krävs aktiva insatser mot diskriminering och för lika deltagande i samhället för att kunna åstadkomma starka garantier för att grundläggande rättigheter och likabehandling efterlevs. Det är enligt min mening inte tillräckligt att eftersträva en positiv attityd till mångfald, vilket är utgångspunkten i kommissionens ståndpunkt.

Slutligen vill jag understryka att integration är en flervägsprocess om lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för såväl majoritetssamhället som de som invandrar. Jag tar därför avstånd från kommissionens ståndpunkt i de delar som understryker att migranter även är skyldiga att dela särskilda värderingar.

Med hänvisning till vad som här anförts anser jag, liksom majoriteten, att utlåtandet kan läggas till handlingarna.

BILAGA

Behandlat förslag

KOM(2011) 455 slutlig

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén, Europeisk agenda för integration av tredjelandsmedborgare.